

Kader ve cüz-i ihtiyari hakkında kısa bir bilgi alabilir miyiz?

Kader: Kelime manası itibariyle *bilgi, ilim, plan, program ve proje* anlamına gelir. İstilahî manası itibariyle; *Cenab-ı Allah (cc)'ın ilmi ezeli ile bütün mahlukatın ve mevcudatın olmuş, olan ve olacak olan her türlü efal, ahval ve akvallerini bilmesi, kendine has bir hususiyetle yazması ve takdir ederek harketmesi* anlamına gelir.

Cüz-i ihtiyari ise:

1. İnsandaki iradenin ve ihtiyarın az, nakıs ve yaratılmış bir parça olduğunu ifade eder. Bu noktada külli irade Allah (cc)'tadır; bunun cüzisi yani yaratılmışı ve azı insandadır.
2. Bir başka mana itibariyle; insanların ve cinlerin ihtiyar ve iktidarları dahilinde olan bütün hallerin ve efallerin, irade sahibinin muradından evvel iradesine bakan veçhesinin külli olması. İrade sahibinin herhangi bir irade beyanı ve tercihinden sonra ise, bu külli iradenin cüzileşmesi anlamına geliyor.

Yani bir insan ihtiyar ve iktidarı dahilinde olan onlarca meselede karar vermeden evvel iradesi küllidir. **Mesela;** yemek yiyebilir, namaz kılabılır, konuşabilir, araba kullanabilir, yazı yazabilir vs. bunların tamamına, ilk etapta insanın iradesi külli gibi görünür. Fakat araba kullanmaya karar verdikten sonra, o irade hemen cüzileşir. Aynı anda başka bir fiili veya işi murad edemez. **Teakub** dediğimiz sıra ve merhale devreye girer.

Cenab-ı Hak (cc)'ta ise bir anda sonsuz şeyleri murad, ihtiyar ve takdir etmesi külli olup, bir murad başka ihtiyar ve iradeyi engellemez. **Teakubi** (*işleri sırayla yapma*) **hâl Allah için caiz değildir.**